

PM 2017:61 RI (Dnr 136-324/2017)

Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken

Remiss från Fortum Värme Tunnlar AB

Remisstid den 23 mars 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken” hänvisas till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Fortum Värme AB har remitterat ärendet ”Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken” till Stockholms stad för besvarande senast den 7 mars 2017. Staden har begärt anstånd och fått beviljat till den 23 mars 2017.

Samrådet från Fortum Värme Tunnlar AB avser en ansökan om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken för fortsatt bortledning av grundvatten från Fortum Värmes befintliga ledningstunnel, Akallatunneln, samt lagligförklaring av den pumpanläggning som används vid bortledning. Såväl tunneln som pumpanläggningarna är befintliga anläggningar. Ledningstunneln är belägen i området kring Järnvälfältet, det vill säga i stadsdelarna Akalla, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Stokab och Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljöförvaltningen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har inkommit med kontorsyttranden. Trafiknämnden har ej inkommit med svar och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret konstaterar att ansökan i enlighet med remissen inte innebär någon förändring gentemot befintlig verksamhet och att riskerna med ansökan därför bedöms som små och har därför inget att erinra.

Miljöförvaltningen anser att, om det inte har gjorts, det finns skäl att analysera PFAS i vattnet från samtliga tre pumpgrovar och att det ska ingå i underlaget till tillståndsansökan.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning samt möjliga förslag på skyddsåtgärder som bidrar till att minska negativa konsekvenser.

Stockholms Stadshus AB ser positivt på den föreslagna ansökan om tillstånd för vattenverksamhet för att säkra den framtida driften av Akallatunneln.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen "Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken" hänvisas till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 16 mars 2017

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remiss av inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Fortum Värme AB har remitterat ärendet ”Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken” till Stockholms stad för besvarande senast den 7 mars 2017. Staden har begärt anstånd och fått beviljat till den 23 mars 2017.

Samrådet från Fortum Värme Tunnlar AB avser en ansökan om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken för fortsatt bortledning av grundvatten från Fortum Värmes befintliga ledningstunnel, Akallatunneln, samt lagligförklaring av den pumpanläggning som används vid bortledning. Såväl tunneln som pumpanläggningarna är befintliga anläggningar. Ledningstunneln är belägen i området kring Järvafältet, det vill säga Akalla, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta.

Ansökan innebär inte någon förändring eller utökning av ledningstunneln och innebär enligt Fortum Värme ingen förändring av dagens grundvattensituation.

Fortum Värme bedömer risken som liten att den fortsatta bortledningen av grundvatten från Akallatunneln ska orsaka sättningar i byggnader.

En miljökonsekvensutredning (MKB) håller på att upprättas för Akallatunneln. Syftet med denna är att göra en samlad bedömning av de positiva och negativa miljökonsekvenser som bortledning av grundvatten kan medföra i området runt ledningstunneln.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Stokab och Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljöförvaltningen och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har inkommit med kontorsyttranden. Trafiknämnden har ej inkommit med svar och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan konstatera att Fortum Värmes ansökan i enlighet med remissen inte innebär någon förändring gentemot befintlig verksamhet. Riskerna med ansökan bedöms därför som små.

Stadsledningskontoret har med hänvisning till ovanstående inget att erinra mot ansökan men vill ändå lyfta fram nedanstående.

Stadens miljö- och hälsoskyddsnämnd kommer att tillfrågas i egenskap av tillsynsmyndighet och stadsledningskontoret vill poängtera att nämnden eventuellt kan ha synpunkter som är viktiga att beakta.

Akallatunneln är lokaliserad i en känslig miljö såväl för natur- som kulturmiljön. Det är därför av största vikt att dessa värden inte påverkas negativt i och med åtgärderna i ansökan. Detsamma gäller vid passagen till den kommande Förbifart Stockholm och tunnel-banans

utbyggnad från Akalla till Barkarby i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling. Dessa viktiga infrastrukturprojekt får inte påverkas negativt utifrån kostnads- och genomförandaspekter av åtgärderna i och kring Akallatunneln.

Som svar på remissen ”Inbjudan till samråd - Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken” hänvisas till vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Samrådsmöte hölls på Länsstyrelsen den 29 november 2016 där representanter från Fortum Värme Tunnlar AB, AB Fortum Värme, Länsstyrelsen i Stockholms län, Midroc Project Management AB samt miljöförvaltningens handläggare deltog. Protokoll från samrådsmötet skickades till miljöförvaltningen den 28 februari 2017.

Synpunkter på samrådsunderlaget framfördes både från länsstyrelsen och från miljöförvaltningen. En ökad tillförsel av vatten till Igelbäcken är positivt men det måste säkerställas att det inte försämrar vattenkvaliteten i bäcken eller medför förorenings-spridning. Det är av intresse att beskriva vattenflöden, vilka volymer av tillförsel det kan bli tal om och hur ev. föroreningspåverkan på avlett grundvatten till Igelbäcken och dagvattensystemet har bedömts.

I och med att det här gäller en tillståndsansökan måste det i MKB:n även finnas en genomgång av miljökvalitetsnormerna för vatten och hur verksamheten påverkar kemisk och ekologisk status.

Mark- och miljööverdomstolen har i Näckå- domen redovisat hur en provning på kvalitetsfaktornivå ska ske för att säkerställa att någon försämring eller försvårande av att uppnå god status i vattenförekomster inte sker (MÖD M6574-15).

I bedömningen och beskrivningen av hur de kemiska egenskaperna i vattnet har undersökts utgår förvaltningen från att det i kommande tillståndsansökan, med tillhörande underlag, förs resonemang om metod för provtagning av vattnet, hur provtagningen kan anses vara representativ och vilka bedömningsgrunder eller riktvärden som har använts. Om analyserna har gjorts på ofiltrerade eller filtrerade prover eller både och bör det framgå varför.

Enligt Fortum Värme Tunnlar AB ligger det mycket få förorenade områden inom tunnelområdet. Det finns en gammal brandövningsplats i Kista och därför har vattnet från pumpgrup C analyserats med avseende på högfluorerade ämnen, eller PFAS som de också kallas. Miljöförvaltningen anser att, om det inte har gjorts, det finns skäl att analysera PFAS i vattnet från samtliga tre pumpgrupper och att det ska ingå i underlaget till tillståndsansökan. Pumpgrup A ligger nedströms det konstaterat PFOS/PFOA-förorenade f.d. brandövningsområdet i Barkarby, Järfälla kommun. Möjligen sker den största hydrologiska avrinningen från Barkarby till Ballstaån men det utesluter inte att undersökning behöver göras om föroreningarna även når grundvattnet som avleds från Akallatunneln.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Fortum Värme bedömer preliminärt att skyddsintressen avseende miljö och kultur påverkas av bortledning av grundvatten från ledningstunneln. Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ställer sig därför positivt till framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning samt möjliga förslag på skyddsåtgärder som bidrar till att minska negativa konsekvenser.

Fortum Värme bedömer risken för att den fortsatta bortledningen av grundvatten från Akallatunneln ska orsaka sättningar i byggnader som liten. Miljökonsekvensbeskrivningen syftar till att utvärdera riktigheten i denna bedömning. Om området för grundvattenpåverkan (influensområde) kommer att utredas vidare kan hänsyn behöva tas till vattenverksamhetens påverkan på kommande bebyggelse på Järvafältet. Ifall kommande bebyggelse blir aktuell att ta hänsyn till i utredningen av influensområde beror på vattenverksamhetens tidplan. Exempel på pågående projekt på Järvafältet är nya Järva begravningsplats, Tenstaterrassen med flerbostadshus som ligger på en överdäckning av E18 och på en sluttning mot Järvafältet, samt Järva friluftsbad vid Eggeby gård.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 7 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Redovisningen av kända undermarksanläggningar som redovisas på sidan 9 kapitel 7.6 i samrådsunderlaget är ej fullständig. Den saknar några större va-nät och tunnlar; Järva-tunneln, Kistatunneln och Kista infiltrationstunnel. Av speciellt intresse är här Kista infiltrationstunnel. Den stadsutveckling enligt ÖP2010 för Stockholm, som redovisas på sid 7, kapitel 7.3, i samrådsunderlaget har i nuläget kraftigt reviderats i samrådsförslaget till ny ÖP för Stockholm. Områdesbeskrivningen i samrådsunderlaget bör uppdateras. Enligt förslaget till ny ÖP för Stockholm planeras det enbart i Kista för närvarande för 6 000 bostäder. I Barkarbystaden i Järfälla pågår en större exploatering (upp till 18 000 bostäder) som delvis ligger inom i samrådsunderlaget redovisat område för Akallatunneln. Barkarbystadens planerade bebyggelse inom Akallatunnelns område tas ej upp i samrådsunderlaget. Flödessituationen i Igelbäcken är i nuläget påverkad av befintlig bebyggelse och tunnlar samt riskerar att ytterligare påverkas av planerad ny bebyggelse och tunnlar. Påverkan på Igelbäcken bör ytterligare belysas inklusive hänsyn till framtida förändrat klimat.

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stokab har idag kablar i de tunnlar som berörs av samrådet. Det är därför av vikt för Stokab att Fortum Värme Tunnlar AB ("Fortum Värme") även fortsättningsvis kan leda bort grundvatten från sina befintliga ledningstunnlar, så att dessa ej vattenfylls. Mot denna bakgrund välkomnar Stokab att Fortum Värme beslutat att söka tillstånd till bortledning av grundvatten från bolagets befintliga ledningstunnlar. Stokab har inget att erinra mot tillståndsansökans utformning.

Koncernledningens synpunkter

Stockholm växer och befolkningen bedöms öka till 1,3 miljoner till 2040. För att möta den expansionen krävs omfattande investeringar i infrastruktur för att stadens ska kunna växa på ett miljömässigt hållbart sätt. Koncernledningen ser därför positivt den föreslagna ansökan om tillstånd för vattenverksamhet för att säkra den långsiktiga driften av Akallatunneln. Koncernledningen delar därutöver synpunkter och förslag till justeringar av ansökan som Stockholm Vatten och Avfall samt Stokab anger och har inget ytterligare att anföra.